

Kielce, 2017-11-29

Prof. nadzw. dr hab. n. med. Andrzej Jaroszyński
Klinika Nefrologii, Zakład Medycyny Rodzinnej i Geriatrii
Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach

Recenzja

rozprawy doktorskiej lek. Agnieszki Gołębowskiej-Walczak pt. „Przydatność nowych wskaźników stanu układu sercowo-naczyniowego w prognozowaniu utraty czynności nerki przeszczepionej u chorych w długim okresie po transplantacji” w postępowaniu o nadanie stopnia doktora nauk medycznych

Podstawę formalną recenzji stanowi pismo Dziekana Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi z dnia 12-10-2017 roku.

Przeszczepienie nerki jest metodą z wyboru leczenia schyłkowej niewydolności nerek. Mimo, że udana transplantacja nerki jest najskuteczniejszą formą leczenia, gdyż przeszczepiony narząd jest w stanie przejąć wszystkie funkcje, jakie zdrowe nerki sprawują w organizmie, transplantacja nie oznacza wyleczenia, a jest jedynie formą terapii nerkozastępczej.

W ostatnich latach obserwuje się istotną poprawę pierwszorocznego przeżycia narządów przeszczepionych. Fakt ten wynika z wprowadzania do armamentarium zarówno nowych leków immunosupresyjnych, zmniejszających ryzyko wystąpienia ostrego odrzucania, jak również skuteczniejszej terapii przeciwbakteryjnej oraz przeciwwirusowej zmniejszającej częstość powikłań infekcyjnych.

Mimo poprawy wyniku pierwszorocznego, wpływ na odległe, długoterminowe przeżycie nerki przeszczepionej nie uległ istotnej zmianie a najczęstszą przyczyną późnej utraty graftu stanowi przewlekła nefropatia przeszczepu. Na obraz przewlekłego procesu odrzucania nerki składają się zmiany naczyniowe podobne do tych, które stwierdzane są w przebiegu przyspieszonej miażdżycy. Uzasadnia to pogląd, że czynniki które biorą udział w powstawaniu miażdżycy mogą również determinować rozwój przewlekłej nefropatii przeszczepu.

Podjęcie przez lek. Agnieszkę Gołębiowską-Walczak w rozprawie doktorskiej tematyki przydatności nowych wskaźników stanu układu sercowo-naczyniowego w prognozowaniu utraty czynności nerki przeszczepionej u chorych w długim okresie po transplantacji, należy zatem uznać za potrzebne i udane.

Przedstawiona do oceny praca doktorska lek. Agnieszkę Gołębiowską-Walczak liczy 75 stron maszynopisu i ma układ typowy dla tego typu opracowań. Czytanie ułatwia wykaz skrótów stosowanych w pracy.

Celowość podjęcia badań nad przydatnością wskaźników stanu układu sercowo-naczyniowego w prognozowaniu utraty czynności nerki przeszczepionej u chorych w długim okresie po transplantacji została szczegółowo uzasadniona w obszernym wstępie. Autorka wykazała się w nim doskonałą znajomością faktów z rozległego piśmiennictwa na ten temat,

która wydaje się wykraczać poza li tylko wiedzę teoretyczną a znamionuje osoby znające zagadnienie również od strony praktycznej. Szczególną uwagę zwraca próba wykorzystania nowych, potencjalnych markerów rozwoju miażdżycy i chorób sercowo naczyniowych w prognozowaniu utraty czynności nerki przeszczepionej, takich jak YKL-40 oraz globulina wiążąca hormony płciowe. Należy podkreślić, że praca lek. Agnieszki Gołębskiej-Walczak ma nowatorski charakter. W dostępnym piśmiennictwie, według najlepszej wiedzy, nie ma danych na temat wykorzystania wymienionych markerów w predykcji utraty graftu nerki.

W części rozprawy poświęconej omówieniu materiału i metod szczegółowo przedstawione zostały dane dotyczące pacjentów, sposobu prowadzenia badań oraz stosowanych metod. Wyjaśnienia wymaga jedynie kwestia, czy istniały kryteria wyłączenia pacjentów z badania i jeżeli tak, to jakie one były. Opis metod podano w sposób umożliwiający powtórzenie badań. Zwraca uwagę także szerokie wykorzystanie możliwości, jaki daje w opracowaniu wyników dobrze dobrana analiza statystyczna. Wyniki badań przedstawiono w sześciu tabelach oraz niezwykle przejrzystych trzech rycinach, przy których podano komentarze słowne. Omówienie wyników daje Autorce możliwość wykazania się zdolnością analizy własnych osiągnięć na tle dokonań innych badaczy. Pozwala Jej także na budowanie własnych hipotez dotyczących niektórych zjawisk patogenetycznych oraz możliwych konsekwencji diagnostyczno-terapeutycznych. Wnioski zawarte w pięciu punktach stanowią dobrą odpowiedź na pytania postawione w celu pracy.

Piśmiennictwo jest rozległe, zawiera bowiem 143 dobrze dobrane pozycje, pochodzących głównie z ostatnich lat. Proporcje poszczególnych rozdziałów w zasadzie zostały zachowane, chociaż należy przyznać, że dyskusja jest dość lakoniczna, gdyż liczy jedynie 4 strony.

Prawdopodobnie może wynikać to z faktu analitycznego i bardzo krytycznego podejścia Autorki

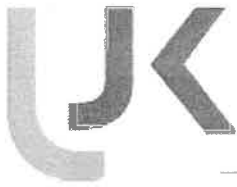

do uzyskanych wyników badań. Wskazane byłoby jednakże nieco szersze omówienie wyników na tle dokonań innych badaczy oraz nieco odważniejsze formułowanie hipotez. Praca jest napisana przejrzysto. Całość robi wrażenie solidnej pracy wykonanej z pełną świadomością jej celu.

Za najważniejsze osiągnięcie pracy należy uznać określenie znaczenia niektórych uznanych wskaźników stanu układu sercowo-naczyniowego w prognozowaniu utraty czynności nerki przeszczepionej u chorych w długim okresie po transplantacji ale przede wszystkim określenie znaczenia nowych potencjalnych biomarkerów tego procesu. Agnieszka Gołębiowska-Walczak jako pierwsza podjęła się próby zastosowania globuliny wiążącej hormony płciowe oraz YKL-40 jako predyktorów utraty graftu. Wyniki przeprowadzonych badań mają wartość zarówno poznawczą, jak również mogą przyczynić się w przyszłości do opracowania algorytmów postępowania hipotensyjnego we wczesnym okresie udaru. Umieszczenie w rozprawie paragrafu odnoszącego się do ograniczeń pracy świadczy o dojrzałości naukowej lek. Agnieszki Gołębiowskiej-Walczak.

Wymienione we wcześniejszej części oceny uwagi mają głównie charakter dyskusyjno-porządkowy i nie wpływają na wysoką ocenę pracy.

Podsumowując całość zaplanowanego i wykonanego zadania badawczego przez lek. Agnieszkę Gołębiowską-Walczak stwierdzam, że rozprawa doktorska stanowi bardzo interesującą obserwację badawczą o znaczeniu poznawczym i praktycznym i wnosi nowe elementy dotyczące zastosowania zarówno nowych jak i powszechnie uznanych wskaźników stanu układu sercowo-naczyniowego w prognozowaniu utraty czynności nerki przeszczepionej u chorych w długim okresie po transplantacji. **Należy uznać, że rozprawa stanowi samodzielne rozwiązanie postawionego w celu pracy zadania naukowego a Autorka wykazała się w**

dysertacji bardzo dobrą wiedzą teoretyczną z zakresu nefrologii/transplantologii.

Doktorantka wykazała się umiejętnością wyboru ważnego i aktualnego tematu badawczego, prawidłowo sformułowała cele, zastosowała poprawną metodykę badań oraz przeprowadziła odpowiednią analizę statystyczną, co pozwoliło na uzyskanie wartościowego materiału naukowego. Wnioski wynikające z wyników badań są poprawne, ostrożne i odpowiadają na postawione cele badania. Przedstawione do recenzji osiągnięcia naukowe spełniają wymogi stawiane rozprawom doktorskim określonym w artykule 13 ust.1 Ustawy z dnia 14-03-2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym. Na tej podstawie mam zaszczyt przedstawić wniosek o dopuszczenie lek. Agnieszki Gołębiewską-Walczak do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Z wyrazami szacunku,

Prof. nadzw. dr hab. h. med. Andrzej Jaroszynski

Prof. nadzw. dr hab. h. med.
ANDRZEJ JAROSZYŃSKI
specjalista chorób wewnętrznych
nefrolog
specjalista med. ogóln. rodzinnej

